

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Бухгалтерський облік – це інформаційна система, в якій здійснюється вимірювання, оцінка, групування явищ і процесів в дані, що дозволяють отримати надійну, корисну та достовірну інформацію про ситуацію, в якій знаходиться підприємство.

У цій системі фінансові звіти, які суб'єкт господарювання зобов'язаний підготувати, розглядаються як конкретний кінцевий продукт процесу перетворення даних.

Отримання якісно хорошого продукту в результаті цього перетворення вимагає дотримання певних правил та принципів бухгалтерського обліку. Від правильного їх використання залежить якість фінансової звітності підприємства.

Управління бізнесом полягає у здійсненні діяльності, яка, враховуючи ресурси суб'єкта господарювання, призводить до досягнення поставлених цілей. Щоб ці заходи були правильними та ефективними, вони повинні базуватися на достовірній інформації. Інформація, яка в епоху економіки знань стала однією з найбільш бажаних ресурсів компанії. В даний час отримання та використання інформації в потрібний час призводить до того, що суб'єкт господарювання досягає конкурентної переваги на ринку.

Облік - це інформаційна система підприємства, яка обслуговує своїх користувачів для прийняття економічних рішень. Невід'ємною частиною цієї системи є звітність як інструмент для передачі інформації про особу зацікавленим сторонам. Відмінності в інформаційних потребах його користувачів були розділені на фінансову та управлінську звітність. Перший створюється для потреб зовнішніх одержувачів, другий підтримує керівництво у прийнятті поточних рішень щодо всіх областей компанії.

Становлення та розвиток звітності за сегментами, в першу чергу, зумовлені розвитком процесів виробництва та необхідністю здійснення поточного контролю витрат задля окреслення стратегічної позиції підприємства на ринку в цілому. Також, міжнародна практика визначає, інформаційні потреби внутрішніх та зовнішніх користувачів облікової інформації лежать в основі становлення звітності за сегментами.

Загалом, можна виокремити три основні етапи розвитку принципів підготовки та подання звітності за сегментами:

- 1) формування показників звітності за сегментами на основі фінансового обліку;
- 2) включення у звітність за сегментами компонентів управлінського обліку;
- 3) підвищення ролі управлінського обліку над фінансовим в рамках формування показників звітності.

Основною метою формування та подання фінансової звітності за сегментами є надання корисної та достовірної інформації про фінансовий стан та фінансові результати географічних та/або господарських сегментів для прийняття управлінських рішень щодо діяльності підприємства і цілому.

Варто відмітити, що організаційні принципи діяльності підприємства (організаційно-правова структура, види діяльності, номенклатура продукції тощо) суттєво впливають на формування показників саме звітності за сегментами.

Зокрема, на визначення основних засад облікової політики підприємства в рамках складання звітності за сегментами та бухгалтерського обліку в розрізі географічних та господарських сегментів діяльності впливає:

- 1) рішення щодо формування показників та подання звітності за сегментами;
- 2) визначення відповідальних осіб за її складання із зазначенням конкретних позицій в посадових інструкціях працівників бухгалтерської служби;
- 3) окреслення шляхів визначення, об'єднання та ідентифікації пріоритетного виду звітних географічних та/або господарських сегментів;
- 4) формування інформаційного масиву даних для складання звітності за сегментами;
- 5) наповнення звітності за сегментами в розрізі основних (фінансова звітність за сегментами) та другорядних (управлінський звіт за сегментами) показників звітності.

Враховуючи зарубіжну практику великих компаній світу щодо формування показників звітності за сегментами, вважаємо за доцільне застосовувати критерій норми прибутковості сегменту та ймовірності настання ризиків його діяльності для визначення пріоритетного сегменту діяльності. Оскільки, чим вищими за сегментом показники прибутку та рівня ризику, тим важливою та корисною є фінансова інформація для користувачів звітності за сегментами.